

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/108/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8611203768
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8611203768.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu CETELEM SLOVENSKO a. s., so sídlom Panenská 7, 812 36 Bratislava 1, IČO: 35 787 783, zastúpeného Advokátska kancelária Nagyová Tenkáč, s.r.o., so sídlom Ružinovská č. 42, 821 01 Bratislava, IČO. 36 862 169 proti žalovanej Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, XXX XX E. č. XXX, občan SR, za účasti vedľajšieho účastníka Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Važecká 16, 080 05 Prešov, zastúpený JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom 089 01 Svidník, Sov. hrdinov č. 163/66, o zaplatenie 786,67 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 7C 188/2011-168 zo dňa 4.3.2013 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Okresný súd Svidník (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznáva a žalobca nemá právo na ich náhradu. Žalobca je povinný nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania vo výške 306,16 Eur pozostávajúce z trov právneho zastúpenia na účet JUDr. Igora Šafranka, advokáta XXXXX-XXX/XXXX, VS: XXXXXXXX do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil cit.: „rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 14C 86/2011-77 zo dňa 15.11.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 9 Co 37/2012 zo dňa 17.5.2012 súd určil, že zmluvná podmienka žalobcu v zmluve o poskytnutí spotrebiteľského úveru v časti C/Úverová karta, ktorou spotrebiteľ bez aktívneho prejavu vôle len podpisom zmluvy o spotrebiteľskom úvere na kúpu veci žiada aj o zaradenie do zoznamu žiadateľov o poskytnutie úverového rámca a vydanie úverovej karty na jeho meno je neprijateľná. Postupom súdu podľa § 153 ods.3, ods.4 O.s.p. bola uvedená zmluvná podmienka určená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. Cieľom takéhoto vyslovenia je, aby sa žalobca zdržal používania tejto podmienky vo vzťahu k všetkým spotrebiteľom, na ktorých majú takto dojednané zmluvné podmienky priamy dosah a môžu ich rovnako poškodiť.

Predmetnou zmluvou žalobca vnútil žalovanej aj iný úkon, než iba ten, ktorý bol vo sfére jej záujmu, nakoľko žalovaná jedným podpisom podpísala aj tú časť predtlaču zmluvy, ktorá sa týkala iného právneho vzťahu, majúceho vzniknúť až v budúcnosti, a to zaradenie do zoznamu žiadateľov o poskytnutie úverového rámca a vydanie úverovej karty. Žiadosť o zaradenie do zoznamu žiadateľov

o poskytnutie úveru môže mať len tie účinky, že v budúcnosti sa účastníci môžu dohodnúť na úvere. Žalovanej nebol predložený taký písomný návrh, ktorý by obsahoval všetky kogentné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 ods. 1, ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. a navyše žalovaná nemala ako vylúčiť svoje zaradenie do zoznamu žiadateľov o poskytnutie úverového rámca.

Žalovaná však v časovom období od 10.6.200 do 23.02.2010 vyčerpala z úverovej karty sumu 2 684,- eur a doposiaľ vrátila žalobcovi sumu 3 043,43 eura.

Vzhľadom na nedostatok písomnej formy zmluvy o revolvingovom úvere so všetkými zákonnými náležitosťami, je takáto zmluva neplatná a plnenie, ktoré žalovaná prijala by bola povinná vrátiť len z titulu bezdôvodného obohatenia, avšak žalovaná doposiaľ vrátila viac ako jej bolo poskytnuté. Súd sa nezaoberal ďalšími zmluvnými podmienkami a odstúpením od zmluvy, pretože podľa jeho názoru účastníci neuzavreli platnú zmluvu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd žalobu zamietol ako neodôvodnenú.“

O trovách konania rozhodol v súlade s ust. § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Žalobca vo včas podanom odvolaní uviedol, že návrh na uzavretie zmluvy pozostával z dvoch súčastí (dvoch čiastkových návrhov). Prvou súčasťou bolo poskytnutie tzv. klasického úveru a druhou súčasťou bolo poskytnutie úverového rámca (revolvingového úveru) a vydanie úverovej karty. Prvostupňový súd vykonaným dokazovaním dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, nakoľko žalovaná neprijala - odmietla poistenie poskytnutého úveru a zároveň prejavila riadnym spôsobom svoju vôľu s jednotlivými ustanoveniami zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru. Poukázal na neúčelnosť vynaložených trov zo strany vedľajšieho účastníka.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v zmysle zásad ust. § 212 O.s.p. preskúmal rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

Odvolací súd si osvojuje náležité a presvedčivé odôvodnenie zo strany prvostupňového súdu a na zdôraznenie a v súvislosti s odvolacími dôvodmi dopĺňa.

Zmluvné podmienky, ktoré sledoval žalobca uzavrieť (ďalej len „revolvingový úver“) boli obsiahnuté vo formulárovej (typovej štandardnej a pod.) úverovej zmluve o poskytnutí iného úveru (190,47 Eur /5738,- Sk/, č. zmluvy 260797616299875) v prevažnej časti vo všeobecných obchodných podmienkach (čl. IV). Úverové podmienky neboli podpísané (čl. 8).

Odvolací súd nemá dôvod na odklon od rozsudkov súdov, ktorí v obdobných prípadoch označili právny úkon za neperfektný a z hľadiska nedodržania písomnej formy vyžadovanej zákonom za neplatný (§ 40 ods. 1 OZ cit. „Ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný“).

„V konečnom dôsledku z bodu C formulára zmluvy o úvere zo dňa 14.7.2006 nevyplýva nič iné než to, že žiadateľovi v budúcnosti môže byť poskytnutý úver vo forme platobnej karty. Podpisom zmluvy dňa 14.7.2006 však nedošlo automaticky k vzniku paralelného úverového vzťahu a vzájomné práva i povinnosti z tejto zmluvy zanikli splnením pôvodného záväzku zo strany žalovaného. Ak hodlal žalobca uzavrieť so žalovaným nový záväzkový vzťah, bolo to potrebné urobiť spôsobom, aký predpisuje zákon

258/2011 Z.z. Ak dňa 10.2.2010 poskytol žalovanému sumu 20.000 Sk, bez osobitnej písomnej zmluvy, v ktorej by tento záväzkový vzťah bol individualizovaný so všetkými náležitosťami, ktoré vyžaduje § 4 ods. 1, 2 zákona 258/2001, nebola dodržaná zákonom predpísaná forma, a preto je neplatná. Bez písomnej zmluvy neexistuje dohoda strán ani o výške úroku z úveru, ani výške úroku z omeškania a už vôbec nie ustanovenia o zmluvnej pokute či poplatkoch, na ktoré si žalobca robil nárok v zmysle sadzobníka.

Ak by aj existovala písomná formálne platná zmluva o žalovanom úvere, súd by venoval dôslednú pozornosť otázke neprijateľných zmluvných podmienok ku škode spotrebiteľa. Vzhľadom na to, že v danom prípade účastníci neuzavreli platnú zmluvu, sa súd týmito okolnosťami nezaoberal.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Košice - okolie vo veci 17C 107/2011).

„Touto zmluvou však v ďalšom vopred vnútil konajúcej osobe - odporcovi aj iný úkon než iba ten, ktorý bol v danom okamihu vo sfére jeho záujmu (získanie úveru na nákup práčky). Ako totiž vyplýva z danej predtlačnej zmluvy/žiadosti o poskytnutie spotrebiteľského úveru, sa konajúca osoba - odporca súčasne jedným a tým istým podpisom na predmetnej listine podpísal aj pod tú časť predtlačnej listiny, ktorá sa týka absolútne iného právneho vzťahu a ktorý má vzniknúť až v budúcnosti. Teda, ak chcel odporca získať úver na zakúpenie práčky, čo bolo primárne jeho pohnútkou k vstupu do právneho vzťahu s navrhovateľom, nemal na výber a musel podpísať predloženú predtlačnú listinu, ktorá v sebe obsahovala aj náležitosti iného právneho úkonu. V tomto prípade sa tak dá usudzovať na nedostatok vôle konajúcej osoby - spotrebiteľa vstúpiť do iného zmluvného vzťahu s navrhovateľom ako bol primárne vo sfére jeho záujmu (spotrebiteľ je tak sústredený jedine na primárny právny úkon, v prejednávanej veci nákup práčky na úver, pričom v dôsledku nemožnosti akejkoľvek zmeny predtlačnej predloženej listiny koná neuvážene a nevedome aj s účinkami smerom k uzavretiu sekundárneho právneho úkonu, s čím dodávateľ už vopred kalkuluje). Uvedené sa týka v ďalšom nepochybne aj vôle spotrebiteľa byť viazaný ust. čl. IV. Všeobecných podmienok navrhovateľa týkajúcimi sa poskytnutia revolvingového úveru, a to vzhľadom na to, že podpisom zmluvy/žiadosti o poskytnutie spotrebiteľského úveru klient - odporca v časti B) (teda týkajúcej sa poskytnutia spotrebiteľského úveru na nákup tovaru - práčky) prehlásil, že sa oboznámil so Všeobecnými podmienkami a súhlasí s nimi bez výhrady. Keďže časť B) zmluvy/žiadosti o poskytnutie spotrebiteľského úveru sa netýka prípadného poskytnutia revolvingového úveru (úverového rámca), spotrebiteľ zaiste nemá vôľu a v praxi ani čas oboznamovať sa s ďalšou časťou čl. IV. Všeobecných podmienok týkajúcou sa práve úverového rámca - revolvingového úveru a úverovej karty (súd má v ďalšom závažnú pochybnosť o tom, či mal vôbec odporca reálnu možnosť oboznámiť sa so znením uvedených Všeobecných podmienok pri kúpe tovaru v Moto MK-elektro predajni v Kysuckom Novom Meste a taktiež súčasne pochopiť ich právny význam, keďže tieto podmienky sú veľmi rozsiahle s množstvom odbornej právnej terminológie). Napokon súd poukazuje aj na zrejmy nedostatok slobodnej, určitej a vážnej vôle odporcu s časťou D) žiadosti/zmluvy o poskytnutie spotrebiteľského úveru, podľa ktorej mal odporca prijať súbor poistenia po oboznámení sa a vyjadrením súhlasu s platnými rámcovými zmluvami o poistení navrhovateľa a Poistovne Cardif Slovakia, a. s. a so Všeobecnými podmienkami tejto poisťovne* (zmluva pod * odkazuje na www.cetelem.sk <<http://www.cetelem.sk>>). S poukazom na uvedené dôvody sa súdu javí takýto právny úkon spotrebiteľa - odporcu (časť C) zmluvy/žiadosti o poskytnutie spotrebiteľského úveru) ako neplatný s poukazom na ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.“ (porov. rozsudok Okresného súdu Žilina vo veci 6C 170/2011).

Podľa § 40 ods. 3 OZ písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.

Úverové podmienky žalovaná nepodpísala a odvolací súd sa preto stotožňuje s názorom prvostupňového súdu, že pre nedodržanie zákonom vyžadovanej písomnej formy nejde o platný právny úkon. „Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne výmenných listoch, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli. V konaní nebola zo strany účastníkov doložená rozhodcovská zmluva vo forme osobitnej zmluvy. Základná podmienka pre konštatovanie existencie rozhodcovskej zmluvy vo forme rozhodcovskej doložky k zmluve je písomná forma.

Písomná forma je zachovaná, ak je obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami. (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 2Cdo 245/2010).“

Odvolačí súd k tomu dodáva, že žalobca ukryl podmienky, ktoré mali byť podstatné pre informáciu klienta, teda spotrebiteľa pre poznanie rozsahu záväzku do úverových podmienok. Ako vyplýva z článku 6 odsek 1 Smernice Rady č. 2005/29 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak obsahuje nesprávne informácie a je preto nepravdivá alebo akýmkoľvek spôsobom, vrátane celkového prevedenia uvádza do omylu alebo je spôsobilá uviesť do omylu priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k jednému alebo k viacerým prvkom vymenovaným v tomto článku 6 ods. 1, pričom v obidvoch prípadoch zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Článok 2 písm. d/ smernice č. 2005/29 definuje pojem obchodné praktiky použitím zvlášť širokej formulácie ako „akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie, obchodná komunikácia, vrátane reklamy a marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom (rozsudky Plus Warenhandelsgesellschaft, C-304/08 Zb. s. 217, bod 36, a Mediaprint Zeitungs - unt zeitschriftenverlak C 540/08 , bod 17).

Odhliadnuc od nedostatku písomnej formy odvolací súd už v minulosti judikoval, že všeobecné obchodné podmienky, ak sa majú stať súčasťou zmluvy, môže sa to udiať prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky. Netransparentnú inkorporačnú doložku zároveň judikoval ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. O netransparentnú inkorporačnú doložku ide aj vtedy, ak ju uvedie menším písmom ako zmluvné podmienky predstavujúce podstatné zložky zmluvy.

Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štát môžu judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porov. C 237/02, Freiburger Kommunalbauten cit. „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú.“ Za tohto stavu prvostupňový súd správne posúdil čl. C zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru ako neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Z obsahu spisu, a to zo špecifikácie istiny predloženej samotným žalobcom vyplýva, že celková suma, ktorú klient (žalovaná) vyčerpal ku dňu 23.2.2010, je 2684 Eur. Záveru prvostupňového súdu, že žalobca môže požadovať od žalovanej len vrátenie istiny titulom bezdôvodného obohatenia, pričom túto špecifikoval na sumu 2684 Eur a žalovaná zaplatila 3043,43 Eur, teda žalovaná zaplatila viac ako suma, ktoré činí žalovanej bezdôvodné obohatenie vo vzťahu k žalobcovi, nemožno nič vyčítať. Odvolacie námietky žalobcu sú preto neopodstatnené.

Podľa § 137 O.s.p. trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Argumentáciu žalobcu o nehospodárnosti a neúčelnosti právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka nepodporuje judikatúra Súdneho dvora Európskej únie, ktorá naopak nevidí žiadny dôvod na neposkytnutie právnej ochrany aj právnickej osobe „Zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovolávali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä

oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom“ (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09).

Aktivity vedľajšieho účastníka súvisia s ochranou spotrebiteľa. Ochrana spotrebiteľa súvisí s kvalitou života a jej podoby môžu byť rozmanité. Nemusí ísť výlučne o agendu neprijateľných podmienok (smernica Rady 93/13 EHS), či nekalých obchodných praktík (smernica EP 2005/29), ale o celú škálu rozmanitých vzťahov dopadajúcich na bežných ľudí. To platí aj pre zbytočné odkladanie uplatňovania práva s výrazným časovým odstupom, ktoré je spájané aj s rizikom jeho premlčania. Nie je nič výnimočné, že s odstupom času má spotrebiteľ zhoršené podmienky obrany, sťažuje sa dôkazná situácia.

V zmysle rozsudku Súdneho dvora Európskej únie Mostaza Claro C-168/05, bod 37, cit.: Okrem toho, smernica, ktorá smeruje k posilneniu ochrany spotrebiteľa, predstavuje podľa článku 3 ods. 1 písm. t) ES opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Spoločenstvu a, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celom Spoločenstve (pozri analogicky v súvislosti s článkom 81 ES rozsudok Eco Swiss, už citovaný, bod 36).

Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania, v rámci ktorého nemožno poprieť aj jeho sankčnú povahu (pre porovnanie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 9. 2011 sp. zn. 7 MCdo 4/2010, cit. „Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania...., tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.6.2011 sp. zn. II. ÚS 281/2011).

Dôležitá je pri trovách konania aj ich náhradová funkcia (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.12.2004, sp. zn. II. ÚS 31/04, cit. „Pri tomto výklade treba venovať pozornosť zmyslu a účelu inštitútu náhrady trov konania. Výklad náhrady trov konania nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1 Dodatkového protokolu.).

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom. V množstve súdnych sporov už pomoc združenia pri vstupe do konania môže voči žalobcovi pôsobiť odradzujúco v tom zmysle, že uvedomujúc si neopodstatnenosť uplatňovaného nároku berie svoju žalobu späť.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu. Účelnosť postupu vychádza zo zákonných dôvodov, ak neprekračuje ich medze. Konštatovať, že je postup vedľajšieho účastníka neúčelný alebo dokonca nevhodný, postráda akúkoľvek logiku. Naopak vzniká otázka, či existuje hospodárnejší postup ochrany spotrebiteľa, ak na procesný úspech stačí vstup vedľajšieho účastníka do konania. Z viacerých sporov toho istého žalobcu je totiž evidentné, že na zastavenie procesu proti spotrebiteľovi postačuje už len samotný vstup vedľajšieho účastníka do konania.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok s osvojením si jeho dôvodov ako vecne správny (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Úspešnej žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi v odvolacom konaní trovy nevznikli a tomu zodpovedá aj výrok o nepriznaní trov odvolacieho konania postupom podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.